Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

CIRCULAR ECONOMY
Creative Circular Cities

GDYNIA
moje miasto

ppnt gdynia
pomorski park
naukowo-technologiczny

centrum
designu

KOLAB
Laboratorium
Projektowania
Społecznego

Creative Circular Cities | Gdynia 2026

Wielkie rzeczy w Gdyni

Drugie życie odpadów wielkogabarytowych

Wielkie rzeczy w Gdyni

Drugie życie odpadów wielkogabarytowych

Autorki

Michalina Czepukojć, Rozanna Kołodziej, Martyna Sykta

Skład graficzny

Jakub Żywuszko

Badania i wywiady do rozdziału 1

Wiktor Dembs, Michalina Czepukojć, Jakub Żywuszko

Badania i wywiady do rozdziału 2

Rozanna Kołodziej

Korekta

Weronika Dembs

Fotografia na okładce: Rafał Rolka, Małgorzata Matkowska

Publikacja powstała we współpracy z PPNT Gdynia | Centrum Designu

GDYNIA moje miasto

ppnt gdynia
pomorski park naukowo-technologiczny

centrum designu

KOLAB Laboratorium Projektowania Społecznego

Mieszkańcu, Mieszkanko Gdyni!

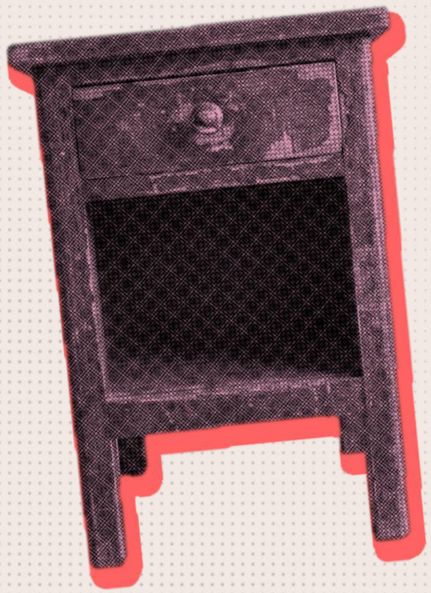
Czy zdarzyło Ci się ostatnio zobaczyć WIELKIE RZECZY?

Być może mijasz je codziennie – przy altanach śmietnikowych, na podwórkach albo przy chodniku. Stary fotel, szafa pamiętająca kilka przeprowadzek, pęknięte lustro, umywalka po remoncie, rozklekotany rower… A może zakurzona „perełka” designu, która czeka, aż ktoś dostrzeże jej potencjał. To właśnie odpady wielkogabarytowe.

Zapraszamy Cię do spojrzenia na „wielkie rzeczy” z innej perspektywy. Razem z lokalnymi twórcami, kuratorami i mieszkańcami odkryjemy potencjał drzemiący w przedmiotach z odzysku, poznamy kreatywne sposoby na przetwarzanie odpadów oraz dowiemy się, gdzie w Gdyni można dać im drugie życie.

Zajrzymy także za kulisy miejskiego systemu gospodarowania odpadami. Z pomocą ekspertów i danych poznamy wyzwania związane z utylizacją odpadów wielkogabarytowych. I przede wszystkim - sprawdzimy, co każdy i każda z nas może zrobić, aby historia wielkich rzeczy nie kończyła się zbyt wcześnie.

Wyjdź z domu, rozejrzyj się po swoim osiedlu, spójrz na wiatę śmietnikową. Prawdopodobnie stoi tam stare krzesło lub zdezelowany fotel. Czy to śmieć, czy może surowiec, który czeka na nowe życie?

Co w środku?

Wstęp 3

Rozdział 1 5
Historie ludzi i przedmiotów w obiegu

Rozdział 2
Przewodnik po świecie odpadów wielkogabarytowych 23

Nie jesteś sam/a! – lokalne inicjatywy, organizacje i programy 43

Podziękowania · Bibliografia 45

1

Rozdział 1

Historie ludzi i przedmiotów w obiegu

Historie obiektów wielkogabarytowych często przeplatają się z historiami ludzi, którzy je odnajdują, przerabiają, nadają im nowe funkcje i wypuszczają ponownie w obieg.

W tym rozdziale zaglądamy do pracowni i warsztatów osób związanych z gdyńskim środowiskiem projektowym, artystycznym i społecznym. Posłuchamy **osobistych historii, inspiracji i praktycznych wskazówek, jak odpowiedzialnie obchodzić się z obiektami z drugiego obiegu.**

Materiał zebrany w tym rozdziale pochodzi z dwóch źródeł. Pierwszym z nich są indywidualne wywiady przeprowadzone przez autorów z ekspertami z sektora kreatywnego, którzy zgodzili się na publikację pod swoimi nazwiskami. Drugim są rozmowy przeprowadzone z seniorkami z Gdyni w ramach grupy dyskusyjnej - ich wypowiedzi przytaczane są anonimowo. Wszystkie wywiady odbyły się w czerwcu i lipcu 2026 roku.

fot. Angelika Rychert

Historia 1/6

Monika Gradzik

studio Mozi, tuBaza

„Za każdym razem zastanawiamy się, jaki z tego będzie śmieć. I staramy się robić tak, żeby to był śmieć, z którym można coś jeszcze zrobić."

fot. Michalina Czepukojć

Co mówi Monika?

- Dla Moniki, myślenie o tym co będzie się działo z jej pracami w przyszłości, jest jednym z priorytetów już na początkowym etapie projektowania. Tworzy m.in. **w 100% biodegradowalne meble oraz kafle, które w 50% zawierają odpady ceramiczne.**
- Monika współorganizuje w tuBazie otwarte warsztaty, na których można nabyć umiejętności związane z **renowacją mebli i stolarstwa.**
- Uważa, że renowacja jest czasochłonna i wymagająca, ale właśnie dlatego wartościowa i satysfakcjonująca. To praca, która łączy ludzi i sprawia, że mebel nabiera wartości, jakiej nie miał wcześniej.

Inspiracja dla Ciebie

Sprawdzaj lokalne warsztaty i wydarzenia na stronach internetowych – możesz dzięki nim zdobyć praktyczne umiejętności przydatne do przetwarzania odpadów wielkogabarytowych, a przy okazji poznać ludzi o podobnych wartościach i sposobie myślenia. Bądź na bieżąco, bo w tuBazie się dzieje i będzie się działo!

fot. Michalina Czepukojć

„Z domu mojej babci wzięłam krzesła, które towarzyszyły mi odkąd pamiętam. [...] Koleżanka Oliwia wymieniła mi tapicerkę na nową i jestem bardzo zadowolona, że mogłam do nowego mieszkania wstawić sobie coś takiego z mojego domu rodzinnego."

„Lekcja techniki”, Mozi Studio
Innowacyjne narzędzie edukacyjne w formie zestawów do nauki o tworzywach sztucznych

fot. Michalina Czepukojć

Historia 2/6

Megi Malinowsky

projektantka i współtwórczyni marki Tabanda,
wykładowczyni na School of Form,
Uniwersytet SWPS

> *„Każdy śmieć jest zasobem i co do tego nie mam wątpliwości.”*

fot. Maciej Czarnecki

Co mówi Megi?

- Projektantka i współtwórczyni trójmiejskiej marki meblowej Tabanda podkreśla, że dużą wagę przykłada się tam do trwałości i długowieczności mebli. Produkty są projektowane tak, aby można było wymieniać poszczególne elementy zamiast całości. W razie zużycia lub uszkodzenia firma oferuje wsparcie, naprawy oraz wymianę części, dzięki czemu meble mogą służyć przez wiele lat.
- Jako wykładowczyni na School of Form Uniwersytetu SWPS, Megi zauważa, że wiedza na temat wyzwań związanych z produkcją odpadów stale rośnie. Coraz większa jest także świadomość ich potencjału. Dla wielu projektantów, również studentów, odpady stają się zasobem do tworzenia nowych produktów i rozwiązań odpowiadających na potrzeby lokalnych społeczności.
- Przykładem jest projekt LABA Mileny Bednarczyk, absolwentki Uniwersytetu SWPS School of Form. Wykorzystując zużyte opony, zaprojektowała modułowy system wyposażenia podwórka – siedziska, stolik do gry oraz wielofunkcyjny maszt, który pozwala aranżować wspólną przestrzeń dla mieszkańców.

fot. Milena Bednarczyk

Inspiracja dla Ciebie

Spójrz na otaczające Cię przedmioty z czułością. Tak jak okazujemy ją ludziom czy zwierzętom, możemy skierować ją również na rzeczy wokół nas. Zanim coś wyrzucisz, zastanów się, czy rzeczywiście jest już odpadem.

"Można wykorzystać opony w zupełnie nowym i jednoczącym celu."

Projekt „LABA", Milena Bednarczyk

fot. Milena Bednarczyk

Historia 3/6

Filip Kozarski

architekt, kurator galerii Layup

„Przedmioty stają się śmieciami często ze względu na położenie, nie ze względu na wartość. Jeżeli coś jest teoretycznie dobre, a zostanie wyrzucone na śmietnik, to jest odpadem, a tak naprawdę jeżeli byłoby zagospodarowane w jakiś sposób, to jest zasobem.”

fot. Michalina Czepukojć

Co mówi Filip?

- Jako autor projektu wnętrza Hali 31B na stoczni w Gdańsku, Filip stworzył **kolekcję projektów mebli**, które każdy może wykonać z materiałów z odzysku. Znajdują się w nim **wieszak, stół, sofa, ławka i lampa** – wszystkie dostępne bezpłatnie wraz z wymiarami i listą potrzebnych materiałów.
- W miejscach z istniejącą historią Filip szuka nawiązań i uważnie podchodzi do zmian, zastanawiając się, co warto zachować. W Hali 31B tę ideę widać w ponownym wykorzystaniu materiałów: stare przeszklenia stały się oknami pracowni, plastikowe odpady ze 100czni – blatami i uchwytami, kamienne odpadki – lastrykiem, a drewniana posadzka z Cetniewa pokryła podłogi pierwszego piętra.
- Filip jest zwolennikiem idei wspólnego miasta i wierzy, że mieszkańcy mogą tworzyć je oddolnie, wykorzystując zasoby dostępne pod ręką. Warto przyjrzeć się bliżej miejscom, których często nie doceniamy: ogródkom działkowym, podwórkom czy pustostanom i zacząć je wspólnie „meblować”.

Inspiracja dla Ciebie

Stwórz własne meble z odpadów według projektów dostępnych na stronie www.gridarthub.pl:
https://gridarthub.pl/czytelnia/off-grid-diy-notatki-z-31b-grid-zin-x-obrzeza

„Przez samodzielne, drobne działania, ludzie mogą poczuć się w mieście jak u siebie.”

Grid Arthub w 100czni

fot. Michalina Czepukojć

Historia 4/6

Kamila Szatanowska

architektka prowadząca pracownię FALA architektura
i dydaktyczka na Wydziale Architektury
Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku

> *„Ta granica, od której zaczynamy definiować przedmiot jako »odpad«, znajduje się w naszej głowie.”*

fot. Angelika Rychert

Co mówi Kamila?

- Jako architektka i dydaktyczka, Kamila stara się projektować w oparciu o założenia architektury cyrkularnej i maksymalnie wykorzystywać to, co już istnieje. Wierzy, że projektowanie nie zawsze wymaga budowania – czasami chodzi o świadome „niebudowanie” i sam proces.
- Kamila dostrzega piękno w naturalnym starzeniu się materiałów i tego, jak z biegiem lat dopasowują się do zmieniającego się otoczenia. Zachęca do zwolnienia i przekonuje, że czas i sposób w jaki obchodzimy się z przedmiotami jest kluczem do nawiązania z nimi relacji.
- W studiu architektonicznym Kamili znajduje się mnóstwo „przygarniętych” roślin, odnowione czarne fotele znalezione na śmietniku oraz fotele na kółkach, które były sprzedawane z zamykającego się biura.

„Czasami efektem projektu jest udowodnienie, że mamy nie budować.”

Inspiracja dla Ciebie

Przeprowadź eksperyment „wyrzucam świadomie”: zanim odruchowo coś wyrzucisz, postaraj się zrobić to intencjonalnie. Zwolnij, weź głęboki oddech i daj sobie chwilę do namysłu. Niech ten gest będzie w pełni świadomy.

fot. Michalina Czepukojć

„Starzejemy się i przechodzimy pewne fazy w życiu. To samo tyczy się materiałów, których używamy – i one noszą ślady upływu czasu. Istotnym jest, aby je pielęgnować.”

Wystawa „Bliżej śmieci” Kamili Szatanowskiej i Ewy Kierklo na Gdynia Design Days

fot. Michalina Czepukojć

Historia 5/6

Michalina Jasińska

prowadzi HUBĘ, wcześniej współtworzyła PLONY Ogród Miejski. Współzałożycielka Fundacji Plony. Grzybofilna – zafascynowana światem grzybów i jego potencjałem w projektowaniu przyszłości

> *„To, że coś miało już swoje życie, nie jest jego wadą, tylko jego zaletą.”*

fot. Jakub Knera

Co mówi Michalina?

- Michalina współtworzy i prowadzi HUBĘ: lokalne centrum cyrkularności na terenie 100czni w Gdańsku. To miejsce oddolnego, społecznościowego R&D (Research & Development), w którym testowane są rozwiązania związane z zamykaniem obiegów i bardziej zrównoważonym funkcjonowaniem miasta. HUBA łączy działania praktyczne z edukacją poprzez spotkania i otwarte warsztaty dla osób o różnym poziomie zaawansowania
- W HUBIE powstają projekty pokazujące, że materiały uznawane za odpady mogą stać się wartościowym zasobem – m.in. z kawą, kartonem i innymi strumieniami materiałów dostępnych lokalnie. Przykładem są szklarnia budowana z używanych leżaków i plastikowych butelek czy hodowla grzybów w wiadrach z drugiego obiegu – wykorzystywanych zamiast nowych, jednorazowych opakowań.

Inspiracja dla Ciebie

Jeśli budujesz rzeczy z drewna z odzysku, zadbaj o jego prawidłową konserwację. Zabezpiecz powierzchnię naturalnymi środkami, np. olejem lub pokostem lnianym – dzięki temu drewno, gdy już całkowicie się zużyje, będzie mogło naturalnie się rozłożyć i wrócić do obiegu przyrody.

- Michalina podkreśla, że budżet nie musi ograniczać, a może zwiększać kreatywność. Z ramy łóżka stworzyła dla przyjaciół składane ławeczki przymocowane do barierek na tarasie, a ze starych drzwi zrobiła biurko. Każdy z tych projektów wynikał z rzeczywistej potrzeby i dostępnych zasobów.

Członkinie Klubu Seniora w Gdyni

Uczestniczki warsztatów renowacyjnych organizowanych przez Stowarzyszenie „Pomorskie w Unii Europejskiej”

> *„Trzeba dać rzeczom drugie życie — zwłaszcza teraz, dla dobra Ziemi.”*

fot. Jakub Żywuszko

Co mówią Członkinie Klubu Seniora?

- Członkinie Klubu Seniora w Gdyni traktują ponowne wykorzystywanie przedmiotów jako coś naturalnego – dawniej zawsze starano się korzystać z tego, co było dostępne.
- Zużyte materiały są dla nich zasobem, który można wykorzystać nie tylko dla siebie, ale też dla innych.
- Przerobione odpady, np. stojaki na kwiaty zrobione z taboretów, stare krzesło pełniące funkcję kwietnika, paleta obita na podnóżek oraz odnowiony stolik – te przedmioty znajdujące się na balkonach, w ogrodach i na ulicy, inspirują sąsiadów i wzbudzają zainteresowanie potencjałem odpadów.

Inspiracja dla Ciebie

W Gdyni znajduje się sieć centrów sąsiedzkich. To miejsca rozwoju zainteresowań i realizacji pomysłów mieszkańców. Sprawdź, które jest najbliżej Ciebie i dołączaj! https://przystan.gdynia.pl/.

„Były czasy, że nic nie było; od dziecka się przerabiało, szyło – i to nam zostało.”

„Pani Ela, rzuci hasło, że gdzieś trzeba pomóc — i pomagamy. Sto posłań dla psów i kotów na stulecie Gdyni.”

„My nie potrafimy przejść koło śmietnika obojętnie.”

Fot. Rafał Rolka, Małgorzata Matkowska

„Zanim coś wyrzucisz, zastanów się czy się nie przyda, czy nie da się przerobić, czy komuś oddać.”

Warsztaty renowacyjne

fot. Rafał Rolka, Małgorzata Matkowska

2

Rozdział 2

Przewodnik po świecie odpadów wielkogabarytowych

Nie każdy duży przedmiot jest odpadem, ale każdy wymaga świadomej decyzji. Kluczem do skutecznego przedłużania życia gabarytów i ich odpowiedzialnego przetwarzania jest znajomość zasad postępowania z tym rodzajem odpadów oraz współpraca mieszkańców z jednostkami tworzącymi miejski system gospodarowania odpadami.

➔ W tym rozdziale przyjrzymy się, **czym są odpady wielkogabarytowe w kontekście lokalnym**, jak wygląda ich **droga przez miejski system**, **jakie możliwości mają mieszkańcy Gdyni**, zanim zdecydują się coś wyrzucić oraz **jakie wsparcie mogą uzyskać**.

Rozdział 2

Jakie gabaryty wyrzucamy w Gdyni?

Odpady wielkogabarytowe są klasyfikowane w katalogu odpadów pod kodem ***20 03 07***. To najogólniej mówiąc te przedmioty, które ze względu na swoje rozmiary lub wagę nie mieszczą się w standardowych pojemnikach na śmieci.

Prawda czy mit?

× MIT

„Wystarczy wpisać w wyszukiwarkę, co jest gabarytem. Zasady w całej Polsce są takie same."

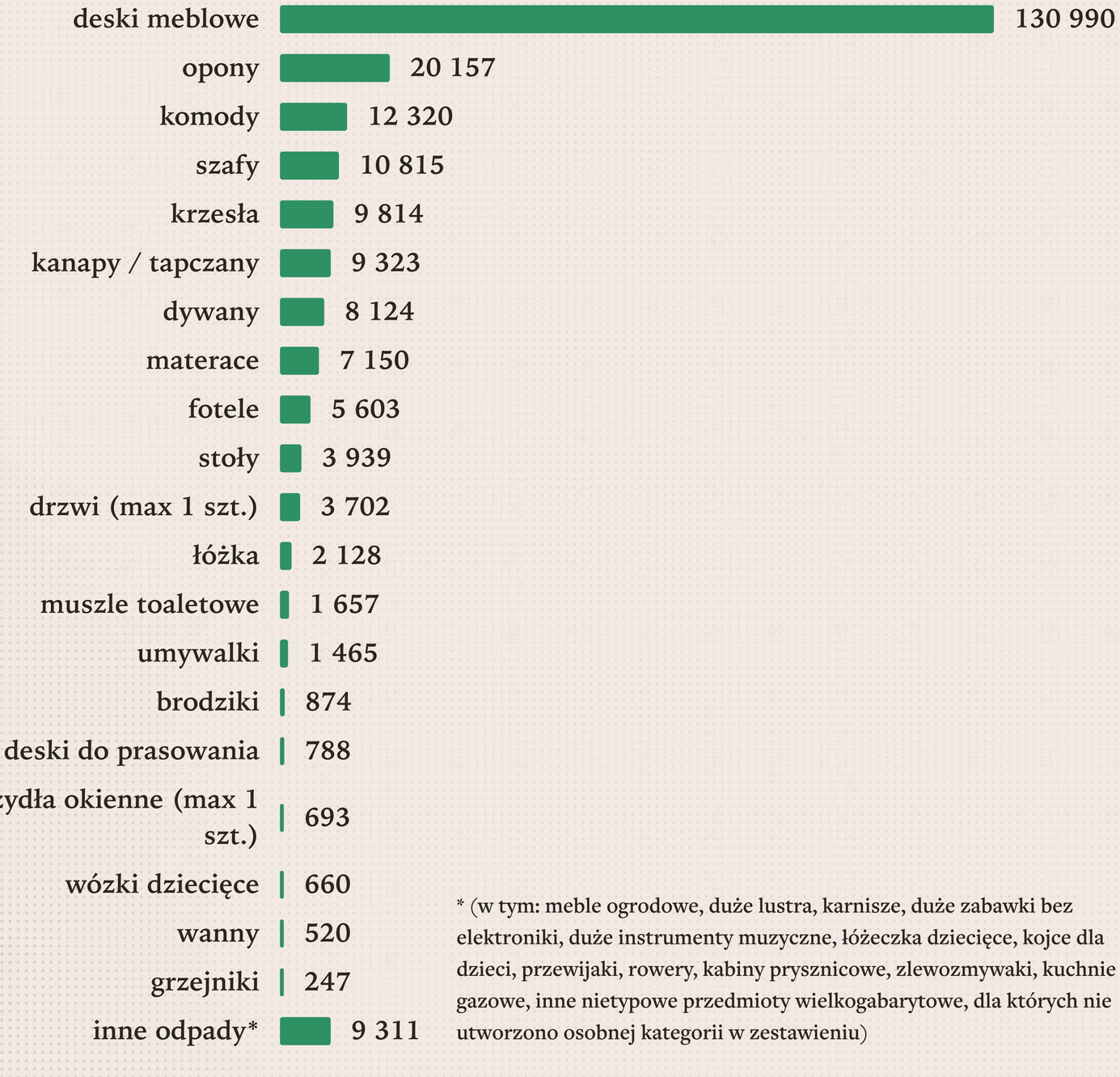
✓ PRAWDA

Każda gmina ma własne zasady odbioru gabarytów, wynikające z lokalnego systemu i możliwości ich zagospodarowania. Dlatego w Gdyni przepisy mogą różnić się od tych w innych miastach. Zawsze sprawdzaj lokalne wytyczne obowiązujące w miejscu zamieszkania.[1]

Masz wątpliwości, czy Twój przedmiot jest gabarytem? Przed wystawieniem odpadów zawsze **sprawdzaj aktualny katalog na stronie Wyrzucamto.pl lub zadzwoń do Referatu Gospodarki Odpadami w Gdyni**. Zasady dotyczące tego, co jest uznawane za odpad wielkogabarytowy mogą się z czasem zmieniać ze względu na możliwości miasta i instalacji.

[1] Źródło: Referat Gospodarki Odpadami, Wydział Środowiska, Gdynia, odpowiedzi eksperckie

Najczęściej zgłaszane odpady wielkogabarytowe w 2025 roku w Gdyni[2]

* (w tym: meble ogrodowe, duże lustra, karnisze, duże zabawki bez elektroniki, duże instrumenty muzyczne, łóżeczka dziecięce, kojce dla dzieci, przewijaki, rowery, kabiny prysznicowe, zlewozmywaki, kuchnie gazowe, inne nietypowe przedmioty wielkogabarytowe, dla których nie utworzono osobnej kategorii w zestawieniu)

[2] Źródło: wyrzucamto.pl – dane operacyjne systemu CMS

Co nie jest gabarytem w Gdyni?

Choć może się wydawać, że każdy duży przedmiot kwalifikuje się jako odpad wielkogabarytowy, w praktyce nie zawsze tak jest. Sprawdź na konkretnych przykładach, które z wybranych przedmiotów można zgłosić jako gabaryty, a które wymagają innej metody recyklingu.

Kanapa

GABARYT

Duży mebel, który nie ma wbudowanej elektroniki.

Rower

GABARYT

Sprzęt sportowy, który nie zawiera elektrycznego napędu ani elektroniki.

Koń na biegunach

GABARYT

Duże zabawki mogą być gabarytem pod warunkiem, że nie mają wbudowanej elektroniki.

Szafa z oświetleniem LED

JESZCZE NIE GABARYT

Przedmiot, który w swojej formie jest gabarytem, ale zawiera dodatkowe elementy elektryczne, które trzeba najpierw zdemontować.

Komoda z książkami

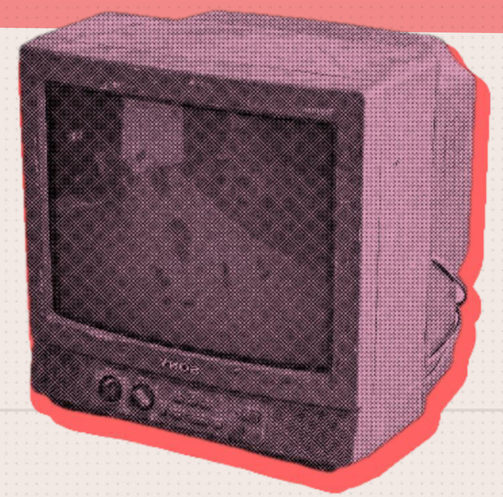
JESZCZE NIE GABARYT

Przedmiot, który może być odebrany jako gabaryt, ale najpierw musi być opróżniony z zawartości.

Pralka

DUŻY ELEKTROODPAD

Jeśli urządzenie ma zintegrowaną elektronikę - wbudowany na stałe silnik, zaawansowane sterowanie lub mechanizm to elektroodpad.

Wanna

GABARYT

Wybrane elementy wyposażenia łazienki również mogą zostać odebrane jako odpady wielkogabarytowe.

Opona

GABARYT

Choć pochodzi z pojazdu, może zostać oddana w ramach rocznego limitu do 8 sztuk na gospodarstwo domowe.

Zderzak samochodowy

ODPAD MOTORYZACYJNY

Elementy pojazdów, jak zderzaki, nie są odbierane jako gabaryty. Należy przekazać je prywatnym podmiotom. Wyjątkiem są opony.

Duży plastikowy worek z ubraniami

ODZIEŻ I TEKSTYLIA

METALE I TWORZYWA SZTUCZNE

Gabarytem jest przedmiot, a nie worek pełen różnych odpadów.

Sterta paneli podłogowych

ODPAD BUDOWLANY LUB ROZBIÓRKOWY

Pozostałości po remoncie/budowie wywozimy we własnym zakresie do Eko Doliny w Łężycach.

Buda dla psa

ODPAD BUDOWLANY LUB ROZBIÓRKOWY

Ze względu na konstrukcję i zastosowane materiały (np. ocieplenie, pokrycie bitumiczne) nie jest odbierana jako gabaryt. Należy przekazać ją do PSZOK-u.

Prawda czy mit?

× MIT

„Bateria pozostawiona w meblu nie ma znaczenia. Śmieciarka i tak wszystko zmiażdży.”

✓ PRAWDA

Zmiażdżenie to właśnie najgorszy scenariusz! Szczególne zagrożenie stanowią baterie i akumulatory litowo-jonowe. W przypadku uszkodzenia mogą doprowadzić do pożaru zarówno podczas transportu, jak i na terenie samego zakładu.[3]

[3] Źródło: Marcin Paszkiewicz, Eko Dolina Sp. z o.o., odpowiedzi eksperckie

Jak więc się ich pozbyć?

- Kompletne elektroodpady możesz zawieźć do jednego z pięciu punktów PZON[4] w Gdyni lub do PSZOK-u[5] w Łężycach, a także zamówić ich bezpłatny odbiór z domu. Możesz je również oddać przy zakupie nowego sprzętu tego samego typu – jeśli zamawiasz go z dostawą, sklep ma obowiązek za darmo odebrać stare urządzenie z Twojego domu.
- Odpady budowlane musisz we własnym zakresie dostarczyć do PSZOK-u.[6]

Prawda czy mit?

× MIT

„Jeśli coś jest duże, to automatycznie jest gabarytem i miasto to zabierze.”

✓ PRAWDA

Lodówki, telewizory czy gruz po remoncie to przykłady odpadów, które nie są gabarytami. Jeśli wystawisz je pod wiatę lub przed dom, służby miejskie po prostu ich nie zabiorą, a Ciebie może czekać wysoki mandat.

[4] PZON – Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych
[5] PSZOK – Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
[6] Więcej informacji: wyrzucamto.pl

Jak działa system recyklingu gabarytów w Gdyni?

W Gdyni gabaryty odbierane są po wcześniejszym zgłoszeniu. Dzięki temu miasto wie, gdzie i ile odpadów trzeba odebrać, co ułatwia planowanie tras i pomaga ograniczać zaleganie gabarytów przy wiatach śmietnikowych.[7]

1

Zgłoszenie odbioru

Jeżeli przedmiot rzeczywiście stał się odpadem wielkogabarytowym, należy:

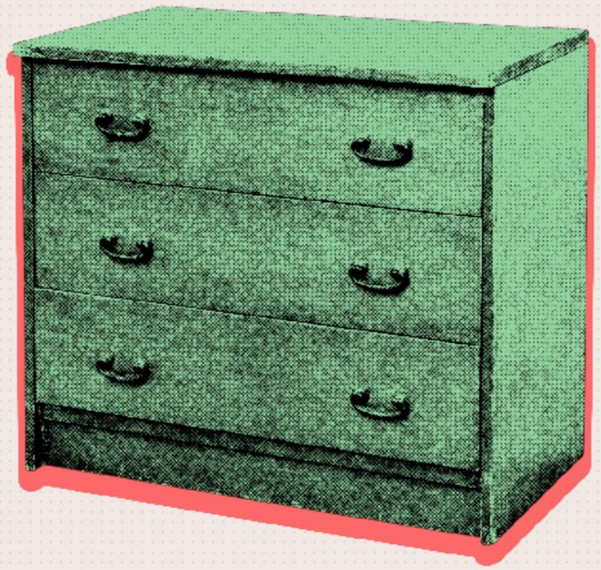
- zgłosić odbiór przez serwis wyrzucamto.pl lub
- skontaktować się bezpośrednio z Referatem Gospodarki Odpadami: 58 527 32 90, lub
- samodzielnie dostarczyć odpad do PSZOK-u w Eko Dolinie w Łężycach (Al. Parku Krajobrazowego 99).

2

Wystawienie gabarytu

Odpady wielkogabarytowe odbierane są po zgłoszeniu zgodnie z harmonogramem:

- w zabudowie jednorodzinnej – co 4 tygodnie,
- w zabudowie wielorodzinnej – raz w tygodniu.

3

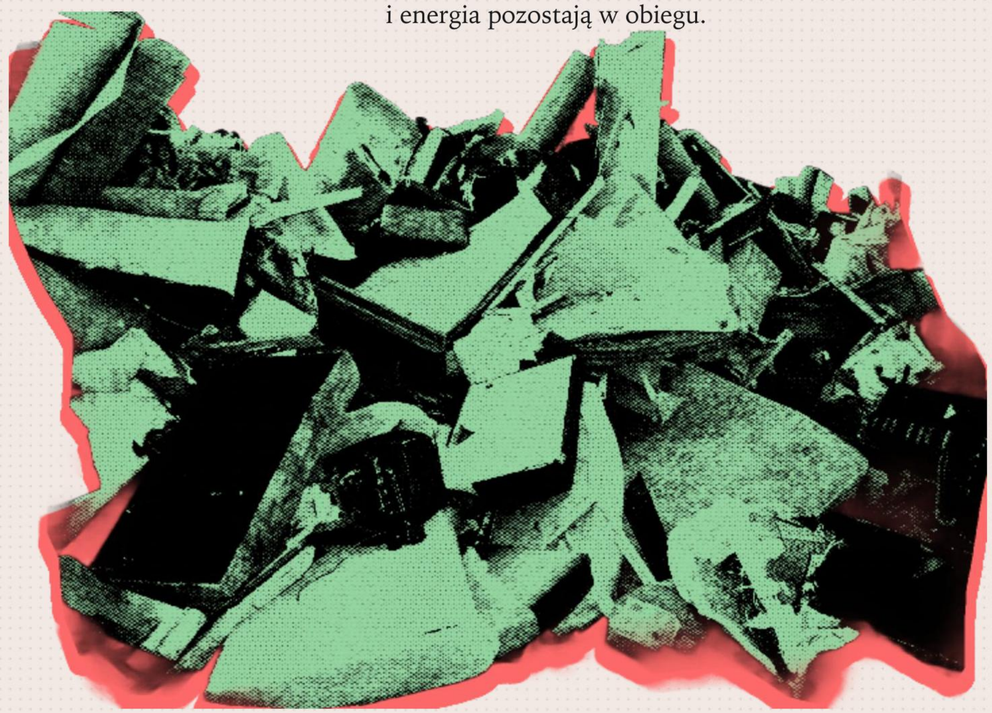
Odbiór przez śmieciarkę

Dla mieszkańca proces jest prosty – meble i inne odpady wielkogabarytowe można zgłosić i wystawić do odbioru razem. Warto przy tym kierować się kilkoma dobrymi praktykami, które szczegółowo omawiamy na stronie 41.

4

Recykling i przetwarzanie surowców

Odbierane gabaryty w większości trafiają do Eko Doliny w Łężycach, a część z nich (np. deski czy opony) jedzie bezpośrednio do zakładów specjalizujących się w recyklingu tego rodzaju odpadów. Odzyskuje się tam surowce, a zyski z ich sprzedaży pomagają miastu po części finansować system. Dzięki temu gabaryty nie trafiają na składowisko, a odzyskane materiały i energia pozostają w obiegu.

Fot. Eko Dolina

[7] Źródło: Referat Gospodarki Odpadami, Wydział Środowiska, Gdynia

Prawda czy mit?

× MIT

„Skoro wystawiam gabaryty na jedną stertę, to i tak zgarnie je jedna śmieciarka i wszystko wyląduje na wysypisku.”

✓ PRAWDA

Twoje gabaryty odbierają różne śmieciarki, segregując je już na starcie! Osobny transport zabiera m.in. czyste deski (z których odzyskuje się aż ponad 90% surowca!) czy opony. Reszta gabarytów jedzie do Eko Doliny, gdzie odzyskuje się głównie drewno i materiały drewnopochodne (30%) oraz metale. A to, czego nie da się przetworzyć staje się paliwem (RDF) m.in. dla cementowni. Nic nie ląduje na wysypisku![8]

[8] Źródło: Marcin Paszkiewicz, Eko Dolina Sp. z o.o., odpowiedzi eksperckie dla projektu;

Dlaczego gabaryty to nasza wspólna sprawa?

Odpady wielkogabarytowe są jednym z najszybciej rosnących strumieni odpadów komunalnych. Zbieramy ich dziś w Polsce niemal czterokrotnie więcej w przeliczeniu na mieszkańca niż dekadę temu.[9] Coraz więcej mebli i innych gabarytów trafia do systemu recyklingu nie dlatego, że nie nadają się już do użytku, ale z powodu remontów, przeprowadzek, zmian gustu czy stylu życia. Jednocześnie część wyposażenia wymieniana jest z konieczności – ze względu na jego niską jakość i ograniczoną trwałość.

Czy wiesz, że…

Polska, po Chinach i Niemczech, jest 3. największym na świecie eksporterem mebli, a blisko 20% wszystkich mebli sprzedawanych globalnie przez IKEA powstaje w Polsce.[10]

Jako potęga w tej branży napędzamy globalny trend „fast furniture", w którym cenne zasoby są zużywane na krótkotrwałe produkty, masowo zasilające ostatecznie strumień gabarytów.

Fot. Wiktor Dembs

[9] Źródło: GUS, Ochrona środowiska w 2024 r.

[10] Źródła: PFR (Polski Fundusz Rozwoju), Kompendium polskie meble, kwiecień 2026; IKEA, Zaprojektowane przez IKEA – wykonane w Polsce.

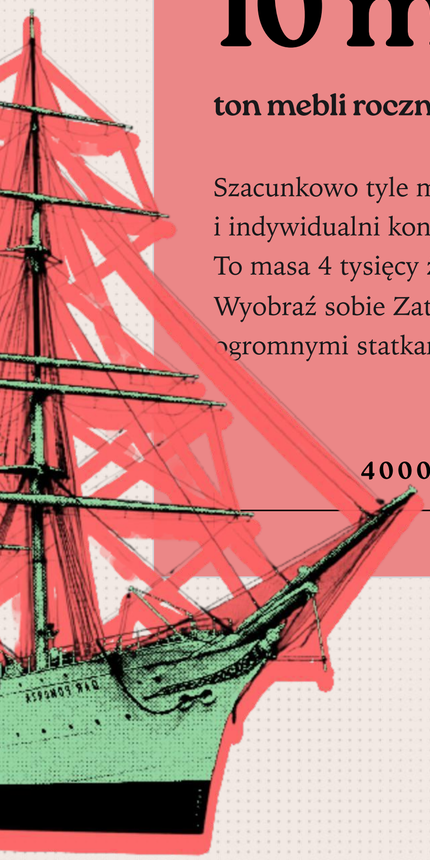
Ile tak naprawdę wyrzucamy? Globalna i lokalna skala zjawiska

EUROPA

10 mln

ton mebli rocznie

Szacunkowo tyle mebli rocznie wyrzucają firmy i indywidualni konsumenci w Unii Europejskiej. To masa 4 tysięcy żaglowców „Dar Pomorza”. Wyobraź sobie Zatokę Gdańską wypełnioną tymi ogromnymi statkami aż po sam horyzont![11]

4000 × DAR POMORZA

POLSKA

20,1 kg

na mieszkańca w 2024 r.

Tyle odpadów wielkogabarytowych przypadało średnio na jednego mieszkańca Polski w 2024 r.[12] To tak, jakby ok. 37,5 miliona Polek i Polaków spakowało po jednej pełnej walizce 20 kg bagażu rejestrowanego do samolotu.

37,5 MLN WALIZEK

GDYNIA

5 265,59

ton w 2025 r.

Tyle odpadów wielkogabarytowych odebrano z zamieszkałych terenów Gdyni w 2025 r. To o niemal 30% więcej niż zaledwie dwa lata wcześniej (4 055 ton w 2023 r.)![13] Taka ilość ton to waga odpowiadająca masie 42 klasycznych, trójczłonowych pociągów SKM (model EN57).

42 × POCIĄG SKM

[11]Źródło: EEB, Circular Economy Opportunity in the Furniture Sector, 2017 r.
[12]Źródło: GUS, Ochrona środowiska w 2024 r.; Gospodarka mieszkaniowa i infrastruktura komunalna w 2024 r.
[13]Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasta Gdyni za 2025 r.

Wielkie wyzwania, wielki potencjał

Odpady gabarytowe to spore wyzwanie dla miasta i mieszkańców, ale drzemie w nich ogromny potencjał do ponownego wykorzystania. Mogą długo pozostawać w obiegu dzięki m.in. wyprzedażom garażowym, punktom wymiany rzeczy i warsztatom naprawczym. Miasta coraz częściej wspierają te działania, przechodząc na gospodarkę obiegu zamkniętego (GOZ) – bo drugie życie gabarytów to realne korzyści dla wszystkich!

Co często jest wyzwaniem?

Transport i logistyka
Samodzielne wyniesienie z mieszkania dużego mebla i jego przewóz często stanowi problem – zwłaszcza dla seniorów, mieszkańców budynków bez windy czy osób bez samochodu.

Brak wiedzy i uprzedzenia
Wiele osób nie wie, gdzie można sprzedać, oddać, naprawić lub odnowić duży przedmiot, a także obawia się o higienę używanych rzeczy.

Wielomateriałowość
Współczesne meble i inne gabaryty często składają się z wielu materiałów. To sprawia, że rozdzielenie ich na czyste surowce wtórne jest niezwykle trudne i kosztowne.

WARTO WIEDZIEĆ · UWAGA NA OSZUSTWA!

Zdarzają się nieuczciwi usługodawcy, którzy po odebraniu gabarytów z domu nie pozbywają się ich w prawidłowy sposób, lecz porzucają „na dziko”, np. w lesie. Zawsze sprawdzaj wiarygodność usługodawcy. A jeśli zauważysz tak pozostawione odpady, warto zgłosić je przez aplikację mObywatel.[14]

Co zmieniasz swoim działaniem?

Mniej odpadów w systemie
Dzięki wydłużeniu życia gabarytów, zmniejszamy presję na system zagospodarowania odpadów.

Ochrona zasobów i środowiska
Ograniczenie produkcji zmniejsza wycinkę drzew, zużycie wody i surowców oraz emisję szkodliwych gazów i zanieczyszczeń.

Czystsze miasta i tereny zielone
Mniej porzucanych przedmiotów oznacza estetyczniejsze osiedla i ulice oraz tereny naturalne bez dzikich wysypisk.

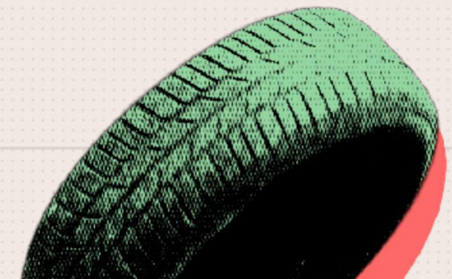
Oszczędności dla portfela
Ponowne wykorzystanie gabarytów odciąża finansowo miejski system gospodarowania odpadami, a także domowy budżet!

Rozwój lokalnego rynku pracy
Naprawa i upcykling tworzą miejsca pracy dla rzemieślników.

Realna pomoc
Sprawne meble i sprzęty mogą pomóc osobom w potrzebie.

Budowanie więzi
Oddolne inicjatywy pomocowe oraz wspólne przetwarzanie odpadów integruje sąsiadów.[15]

Wartość sentymentalna i historyczna
Starsze przedmioty to często nośniki historii i unikalnego wzornictwa.

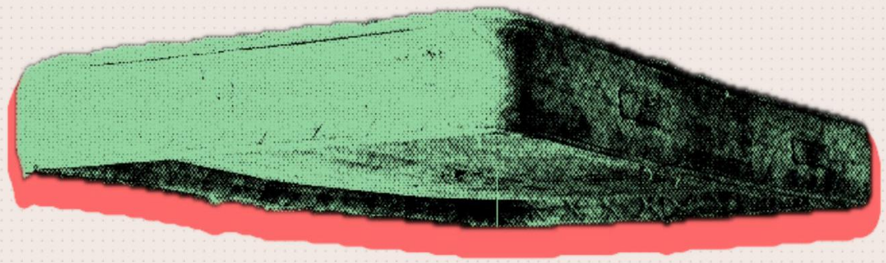

[14]Zgłoś jako “Naruszenie środowiskowe”.
Więcej informacji na: info.mobywatel.gov.pl
[15]Źródło: Działania na rzecz zapobiegania skutkom zmian klimatu, Miasto Gdynia, Service Sandbox i PRESENT/FUTURE, 2020.

Co kryje się w jednym meblu?

Współczesne meble to prawdziwe inżynieryjne układanki, z którymi systemy recyklingu często po prostu sobie nie radzą.

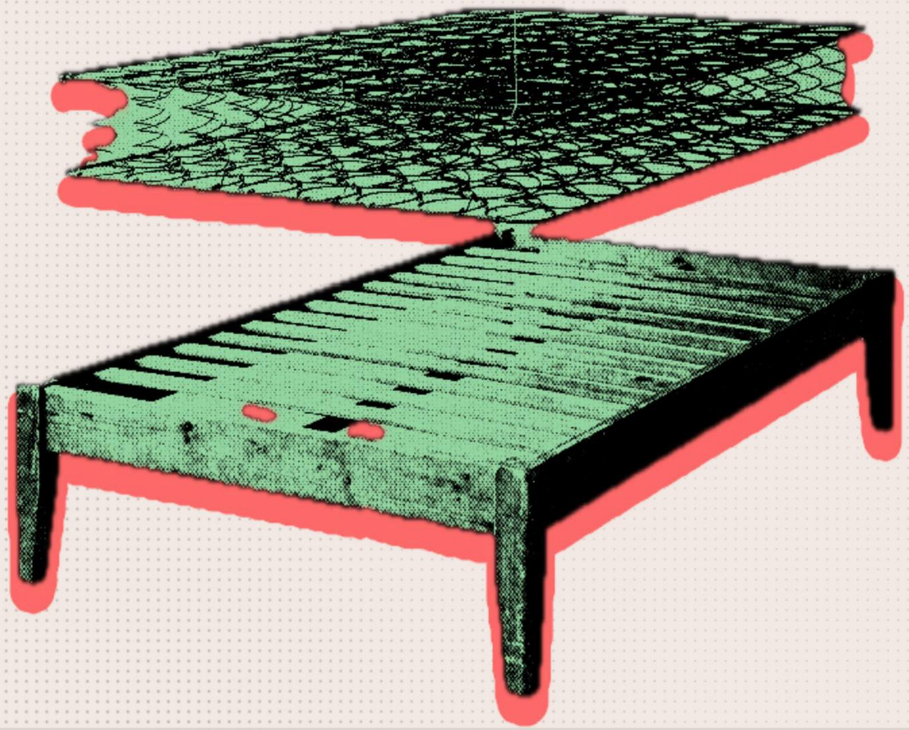
„Największym wyzwaniem jest złożona budowa współczesnych mebli. W jednym produkcie często połączone są różne materiały – drewno, płyty drewnopochodne, pianki poliuretanowe, tekstylia, tworzywa sztuczne, szkło oraz elementy metalowe. Dodatkowo wykorzystywane są kleje, laminaty czy okleiny, które utrudniają skuteczne rozdzielenie poszczególnych materiałów i ich dalszy recykling."[16]

tkanina
splot różnych włókien

pianka PUR
tworzywa sztuczne

sprężyny
elementy metalowe

stelaż
drewno i płyty drewnopochodne

Do tego kleje, laminaty i okleiny, które utrudniają rozdzielenie materiałów i ich dalszy recykling.

[16]Źródło: Marcin Paszkiewicz, Eko Dolina sp. z o.o. , odpowiedzi eksperckie dla projektu Creative Circular Cities, 2025.

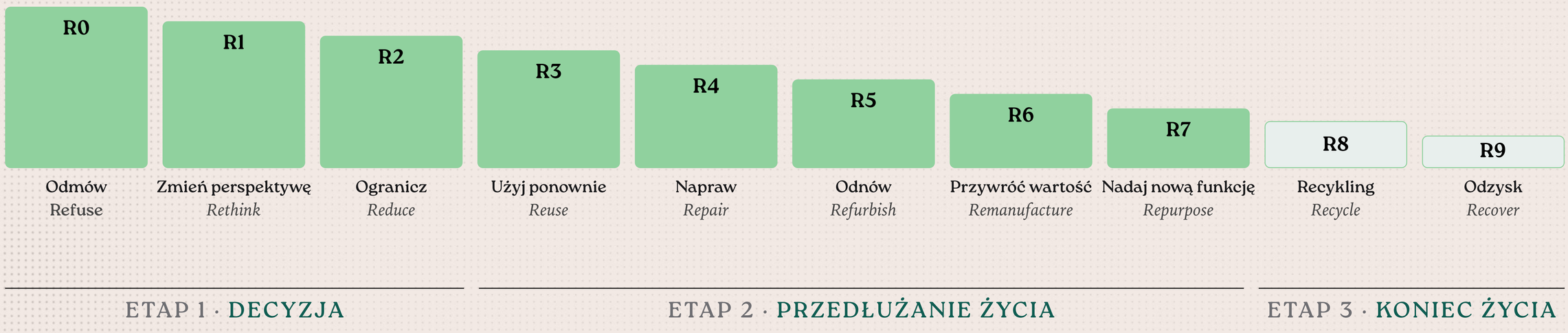
Co mogę zrobić? – praktyczny przewodnik

Decyzja o pozbyciu się wielkogabarytowego przedmiotu to moment, w którym to właśnie od nas zależy, czy otrzyma on drugie życie, czy stanie się odpadem.

Pomocna przy tym może być **zasada 10R** – jedna z podstaw gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). Pokazuje ona, że recykling powinien być ostatecznością. Znacznie większe korzyści dla środowiska przynoszą działania, które wydłużają życie produktów.

Oto lista pytań i wskazówek, która może stać się Twoim kompasem postępowania z niechcianym gabarytem lub przy kolejnych zakupach.

Im wyżej na drabinie, tym większa korzyść dla środowiska.
Źródło: circularise.com/blogs/r-strategies-for-a-circular-economy

Etap 1 · Decyzja

To najważniejszy moment całego procesu. Zanim kupisz nowy przedmiot wielkogabarytowy lub pozbędziesz się obecnego, zadaj sobie kilka pytań.

R0 Odmów
Refuse

PYTANIE

Czy naprawdę muszę pozbywać się obecnego przedmiotu tylko dlatego, że pojawiła się nowa moda lub promocja?

WSKAZÓWKA

Najlepszym odpadem jest ten, który nigdy nie powstał. Staraj się unikać zakupów wynikających wyłącznie z chwilowej mody czy impulsu. Wybierając trwałe, dobrej jakości przedmioty, ograniczasz ilość odpadów i oszczędzasz zasoby.

R1 Zmień perspektywę
Rethink

PYTANIE

Czy ten przedmiot, w obecnym stanie, może przydać mi się w innym pomieszczeniu lub do innych celów?

WSKAZÓWKA

Szafka RTV może stać się ławką na buty, regał sprawdzi się w piwnicy, a stół może znaleźć nowe zastosowanie na działce lub w garażu. Czasami wystarczy spojrzeć na przedmiot z innej perspektywy.

R2 Ogranicz
Reduce

PYTANIA

Jak mogę zredukować ilość takich przedmiotów? Czy wybieram rzeczy z myślą o zużytych zasobach?

WSKAZÓWKA

Jeżeli kupujesz nowy mebel lub inny przedmiot wielkogabarytowy, postaw na trwałość i możliwość naprawy. Solidne materiały oraz konstrukcja dają większą szansę, że mebel będzie można odnowić zamiast wyrzucić.

Jeżeli Twój gabaryt nadal nadaje się do użytkowania, warto sprawdzić wszystkie możliwości przedłużenia jego życia.

R3

Użyj ponownie lub przekaż dalej Reuse

PYTANIE

Czy ten duży przedmiot/mebel może jeszcze komuś służyć?

WSKAZÓWKA

Nigdy nie wyrzucaj sprawnych przedmiotów. Zrób im zdjęcia i poszukaj nowych właścicieli.

→ Sprzedaj

Sprzedaj na portalach typu OLX, Allegro Lokalnie, Facebook Marketplace czy Vinted lub na lokalnych forach sprzedażowych (np. grupy na Facebooku, Trójmiasto.pl - zakładka Ogłoszenia). Wystaw przedmiot na pchlim targu (jak np. Pchli Targ na Abrahama) lub wyprzedaży garażowej (np. Trójmiejska inicjatywa WYGAT).

→ Oddaj za darmo

Wykorzystaj lokalne grupy na Facebooku (np. “Oddam za darmo”, grupy dzielnicowe, osiedlowe czy trójmiejskie i gdyńskie odłamy ogólnopolskiej sieci „Uwaga, śmieciarka jedzie”), dodaj ogłoszenie na OLX “Oddam za darmo” lub Facebook Marketplace, zawieś informację na tablicy ogłoszeń w swoim bloku, na osiedlu czy w pracy oraz zapytaj bezpośrednio sąsiadów, bliskich i znajomych.

→ Przekaż organizacjom społecznym lub charytatywnym,

np. do inicjatywy „Wejherowskie Klamoty”. Uwaga: sprawdź, jakie rzeczy dana organizacja aktualnie przyjmuje oraz czy oferuje własny transport. Nigdy nie wystawiaj gabarytów przy szarych kontenerach na odzież i tekstylia do drugiego obiegu!

→ Zainicjuj zmianę

Zorganizuj sąsiedzką wyprzedaż, wymianę lub porozmawiaj ze spółdzielnią o utworzeniu przestrzeni do wymiany mebli czy sprzętów.

R4

Napraw Repair

PYTANIE

Czy ten przedmiot jest naprawdę zużyty, czy może da się go jeszcze naprawić?

WSKAZÓWKA

Wiele usterek można usunąć samodzielnie lub z pomocą specjalisty. Skorzystaj z komercyjnych wypożyczalni, poradników, darmowych tutoriali na YouTube oraz lokalnych warsztatów, np. w gdyńskiej TuBazie.

→ Nie masz odpowiednich narzędzi?

Mieszkańcy Gdyni posiadający kartę biblioteczną, Metropolitalną Kartę do Kultury lub Kartę Mieszkańca Gdyni mogą bezpłatnie wypożyczyć lekki sprzęt remontowy (np. wiertarko-wkrętarkę, szlifierkę czy myjkę ciśnieniową) w wypożyczalni przy Bibliotece Cisowa oraz w Przystani Lipowa 15.

→ Potrzebujesz bardziej specjalistycznego sprzętu lub nie wiesz, jak zabrać się za naprawę?

Etap 2 · Przedłużanie życia

R5

Odnów Refurbish

PYTANIE

Czy mogę przywrócić temu przedmiotowi dawny blask?

WSKAZÓWKA

Zabiegi takie jak malowanie, wymiana tapicerki, odświeżenie powierzchni czy drobne prace stolarskie mogą sprawić, że przedmiot odzyska funkcję i estetykę na kolejne lata.

→ Odnawiaj odpowiedzialnie

Wybieraj bezpieczne, sprawdzone produkty i stosuj je zgodnie z przeznaczeniem. W przypadku starszych mebli warto zwrócić uwagę na stan istniejących powłok oraz unikać materiałów zawierających szkodliwe substancje.

→ Zwróć się do specjalisty

Poszukaj usług lokalnych tapicerów, stolarzy i renowatorów przez:

— Google Maps (hasła: „renowacja mebli”, „tapicerstwo”, „renowacja antyków”),

— OLX, Oferteo i Fixly,

— lokalne grupy tematyczne na Facebooku,

— portal Trójmiasto.pl.

R6

Przywróć wartość Remanufacture

PYTANIE

Czy producent może odzyskać ten przedmiot lub jego elementy i wykorzystać je ponownie?

WSKAZÓWKA

Przed wyrzuceniem mebla sprawdź, czy producent prowadzi program zwrotów lub skupu używanych produktów własnej marki.

> Przykładami są m.in. program „Oddaj i zyskaj" w IKEA oraz „Second Life Decathlon" w Decathlonie, w ramach których używane produkty mogą wrócić do obiegu zamiast stać się odpadami.

R7

Nadaj nową funkcję Repurpose · upcykling

PYTANIE

Jak mogę kreatywnie odmienić ten przedmiot lub jego elementy, aby zyskał zupełnie nową funkcję i lepiej odpowiadał moim obecnym potrzebom?

WSKAZÓWKA

To pytanie stoi za ideą **upcyklingu** – nadawania starym przedmiotom nowego zastosowania zamiast ich wyrzucania. Nawet jeśli mebel nie spełnia już swojej pierwotnej funkcji, nie oznacza to, że stracił całą swoją wartość. Stare drzwi mogą stać się blatem stołu, szuflady – półkami na książki, a niewygodny fotel po zmianie tapicerki – wygodnym siedziskiem.

Etap 3 · Koniec życia

Jeśli wyczerpane zostały wszystkie opisane wyżej możliwości, przedmiot staje się odpadem. Nadal jednak można zadbać o to, aby jak największa część zawartych w nim materiałów została odzyskana.

R8

Recykling Recycle

PYTANIE

Jak przekazać odpad dalej, aby umożliwić odzyskanie jak największej ilości surowców?

WSKAZÓWKA

Nawet na tym etapie masz wpływ na to, co stanie się z odpadem. Prawidłowe przygotowanie i przekazanie przedmiotu zwiększa szanse na jego właściwe zagospodarowanie.

Zacznij od zgłoszenia lub zawieź do PSZOK-u: gabaryty są odbierane wyłącznie po wcześniejszym zgłoszeniu przez Wyrzucamto.pl. Możesz też pominąć czekanie na termin i samodzielnie dostarczyć je do Eko Doliny w Łężycach. Zawsze sprawdzaj aktualne limity i zasady na Wyrzucamto.pl.

Wystawiaj dokładnie w terminie: odpady wielkogabarytowe odbierane są zgodnie z harmonogramem w wyznaczone dni. Zbyt wczesne „wystawki" zachęcają innych do podrzucania niezgłoszonych odpadów i czasem prowadzą do dekompletowania oraz rozdrabniania mebli i sprzętów.

Stawiaj w odpowiednim miejscu: jeśli mieszkasz w wielorodzinnym domu – wystawiaj duże odpady obok wiaty na odpady komunalne, a jeśli mieszkasz w jednorodzinnym gospodarstwie – tuż przed posesją. UWAGA: sprzątanie gabarytów z miejsc do tego nieprzeznaczonych nie jest wliczone w podstawową opłatę śmieciową, przez co koszty dodatkowego sprzątania ponoszą ostatecznie wszyscy mieszkańcy!

Pamiętaj o wpływie pogody: w czasie deszczu czy śniegu niektóre gabaryty nasiąkają i stają się cięższe, a to utrudnia ich załadunek.

Zadbaj o bezpieczeństwo: ułóż gabaryty stabilnie tak, aby się nie przewróciły i upewnij się, że nie blokujesz chodnika lub wyjazdu z parkingu.

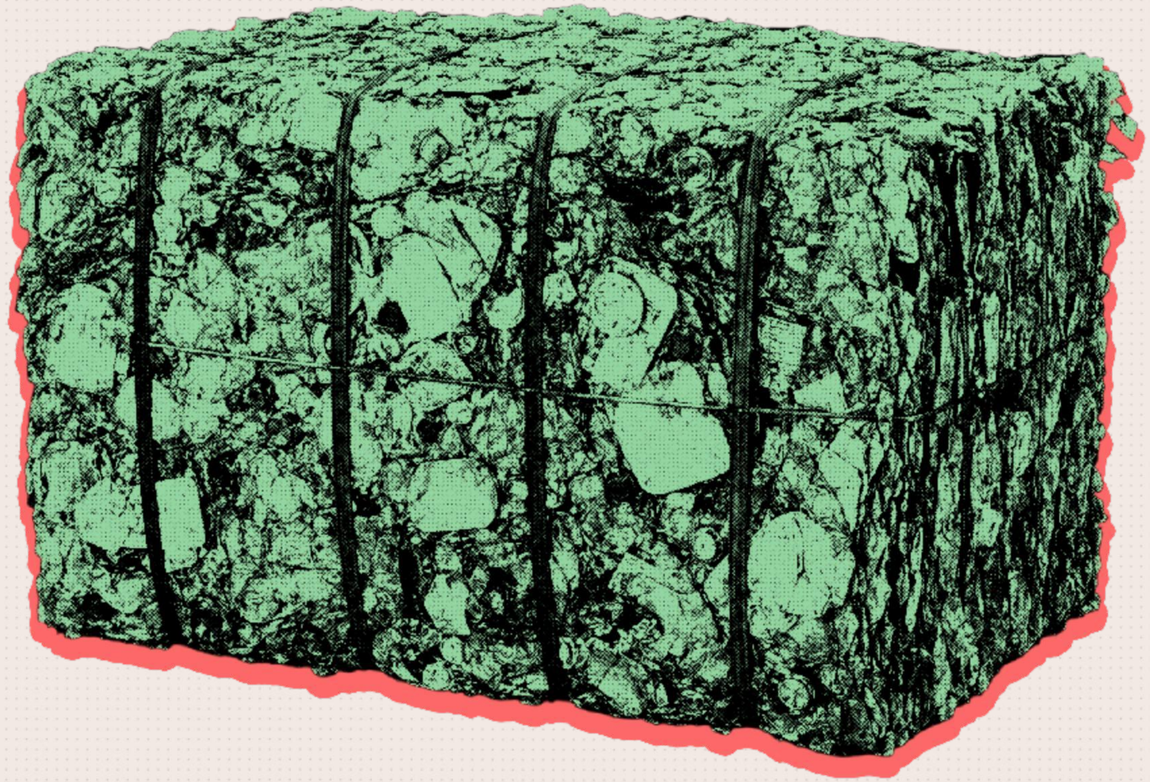
Fot. Eko Dolina

Etap 3 · Koniec życia

R9

Odzysk Recover

Kiedy twój odpad wielkogabarytowy trafia do zakładu przetwarzania (Eko Doliny) lub firmy recyklingowej, zostaje rozebrany na części lub rozdrobniony. Odzyskane w ten sposób surowce wracają do obiegu, natomiast z resztek, których nie da się już przetworzyć materiałowo – wytwarza się energię w postaci paliwa RDF. Dzięki temu domykasz cykl, a twój odpad nie zalega na wysypisku.

Kontakty w pigułce

Nie jesteś sam/a!

Zobacz, jakie lokalne inicjatywy, organizacje i programy cyrkularne mogą wesprzeć Cię w prawidłowym postępowaniu z gabarytami. To nasza wspólna odpowiedzialność!

Fundacja „Uwaga, śmieciarka jedzie”. Organizacja parasolowa wspierająca ogólnopolską sieć setek lokalnych grup na Facebooku (w tym zrzeszających mieszkańców Gdyni i całego Trójmiasta) służących do ratowania i bezpłatnej wymiany używanych przedmiotów. uwagasmieciarkajedzie.org

Sieć Przystani Sąsiedzkich w Gdyni / Laboratorium Innowacji Społecznych. Inicjatywy wymian sąsiedzkich i udostępniania zasobów. przystan.gdynia.pl

Biblioteka Gdynia i Budżet Obywatelski Gdynia. Bezpłatna wypożyczalnia sprzętu remontowego dla mieszkańców (Filia Cisowa). bibliotekagdynia.pl · bo.gdynia.pl

TuBaza (Gdynia, Park Kolibki). Przestrzeń warsztatowa i edukacyjna (m.in. warsztaty stolarskie i tapicerskie).

IKEA Polska. Program cyrkularny „Oddaj i zyskaj”. ikea.com/pl

Decathlon Polska. Program cyrkularny „Second Life”. decathlon.pl

Platformy ogłoszeniowe, społecznościowe i usługowe (wymienione w tekście jako narzędzia wspierające drugi obieg przedmiotu i poszukiwanie fachowców): m.in. Facebook (Grupy lokalne, Facebook Marketplace), OLX, Fixly, Oferteo, Vinted, Trójmiasto.pl.

fot. Rafał Rolka, Małgorzata Matkowska

Kontakty w pigułce

Nie jesteś sam/a!

Trójmiejska Wyprzedaż Garażowa (WYGAT). Inicjatywa wspierająca sąsiedzkie wyprzedaże podwórkowe w całym Trójmieście dwa razy do roku (wiosna i jesień). Idealna do sprzedaży lub wymiany domowych sprzętów i małych mebli. Strona na Facebooku: WYprzedaż GArażowa; kontakt: mlodaoliwa@gmail.com

Pchli Targ na Abrahama „WOONERF" (Gdynia). Regularne plenerowe targowisko w centrum miasta, gdzie można sprzedać zalegające rzeczy lub upolować perełki vintage. Harmonogram dostępny na gck.gdynia.pl

Dzielnicowe Wyprzedaże Garażowe (Gdynia i Trójmiasto). Lokalne akcje organizowane m.in. przez rady dzielnic (np. Dąbrowa, Chwarzno-Wiczlino, Orłowo). Śledź profile Rad Dzielnic na Facebooku.

Pchli Targ w Oliwie (Gdańsk). Jedno z najpopularniejszych cyklicznych wydarzeń second-hand w regionie z szeroką ofertą sprzętów domowych i bibelotów. Profil „Pchli Targ Oliwa" na Facebooku.

Pchli Targ na Sopockim Rynku (Sopot). Strefa staroci i rzeczy używanych, gdzie obok handlu tradycyjnego można znaleźć m.in. drobne wyposażenie wnętrz. sopockiryneknonstop.pl

Ekofabryka Wejherowo. Inicjatywa „Wejherowskie Klamoty". ekofabrykawejherowo.pl

fot. Rafał Rolka, Małgorzata Matkowska

Podziękowania

Dziękujemy wszystkim osobom, które podzieliły się z nami swoją wiedzą, historiami i doświadczeniem – trójmiejskim twórcom i twórczyniom: Monice Gradzik, Megi Malinowsky, Filipowi Kozarskiemu, Kamili Szatanowskiej, Michalinie Jasińskiej i Natalii Wielebskiej, członkiniom Klubu Seniora, oraz ekspertom i ekspertkom: Agnieszce Zielińskiej, Marcinowi Paszkiewiczowi z Eko Doliny oraz pracownikom Urzędu Miasta Gdyni (Wydział Środowiska, Referat Gospodarki Odpadami).

fot. Milena Bednarczyk

Bibliografia

LOKALNE MATERIAŁY EKSPERCKIE I DOKUMENTY MIEJSKIE

- Dane Otwarte Gdynia, udostępniane zbiory danych miejskich (https://otwartedane.gdynia.pl).
- Eko Dolina Sp. z o.o., informacje eksperckie dotyczące zagospodarowania odpadów (Marcin Paszkiewicz, odpowiedzi eksperckie dla projektu Creative Circular Cities, 2025) (https://ekodolina.pl).
- Miasto Gdynia, Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasta Gdyni za 2025 r.
- Miasto Gdynia, Service Sandbox, PRESENT/FUTURE, Działania na rzecz zapobiegania skutkom zmian klimatu. Podsumowanie badań listopad–grudzień 2020.
- Miasto Gdynia, Wydział Środowiska – Referat Gospodarki Odpadami, materiały dotyczące zasad odbioru odpadów, kwalifikacji gabarytów oraz odpowiedzi eksperckie (projekt Creative Circular Cities, 2025).
- Projekt Creative Circular Cities (CCC) – międzynarodowa inicjatywa w ramach programu Interreg Baltic Sea Region, wspierająca przejście miast na gospodarkę obiegu zamkniętego (źródło pozyskania danych eksperckich z UM Gdynia i Eko Doliny).
- Wyrzucamto.pl – Miejski system zgłaszania odbioru odpadów wielkogabarytowych w Gdyni, dane operacyjne dotyczące zgłoszeń za 2025 r. (https://wyrzucamto.pl).

OPRACOWANIA NAUKOWE, RAPORTY I DANE STATYSTYCZNE

- Circularise. R-strategies for a circular economy (https://www.circularise.com/blogs/r-strategies-for-a-circular-economy).
- Dorosz A., Algorytm optymalizacji technologii odzysku i recyklingu odpadów komunalnych w kreowaniu gminnej polityki środowiskowej (rozprawa doktorska); Kraków, 2025.
- Ellen MacArthur Foundation. Circular Economy Principles (https://www.ellenmacarthurfoundation.org).
- European Environmental Bureau (EEB). Circular Economy Opportunities in the Furniture Sector (https://eeb.org).
- IKEA. Zaprojektowane przez IKEA – wykonane w Polsce. https://www.ikea.com/pl/pl/this-is-ikea/about-us/zaprojektowane-przez-ikea-wykonane-w-polsce-pub8ba15400/.
- Kirchherr J., Reike D., Hekkert M. (2017). Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions. Resources, Conservation & Recycling, 127, 221–232.
- Komisja Europejska. Circular Economy Action Plan (CEAP).
- Missing Dot studio. Analiza socjologiczna dotycząca zachowań mieszkańców i gospodarowania odpadami w zabudowie wielorodzinnej (Creative Circular Cities).
- Potting J., Hekkert M., Worrell E., Hanemaaijer A. (2017). Circular Economy: Measuring innovation in the product chain. PBL Netherlands Environmental Assessment Agency.
- Projekt badawczy URBANREC (Horizon 2020). New approaches for the valorisation of URBAN bulky waste into high added value RECycled products. Materiały dotyczące wielomateriałowości i innowacyjnych metod recyklingu (https://cordis.europa.eu/project/id/690103).

AKTY PRAWNE

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów.
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów.
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

INNE

- Zgłaszanie naruszeń środowiskowych przez aplikację mObywatel (https://info.mobywatel.gov.pl/uslugi/naruszenie-srodowiskowe)

Odpad

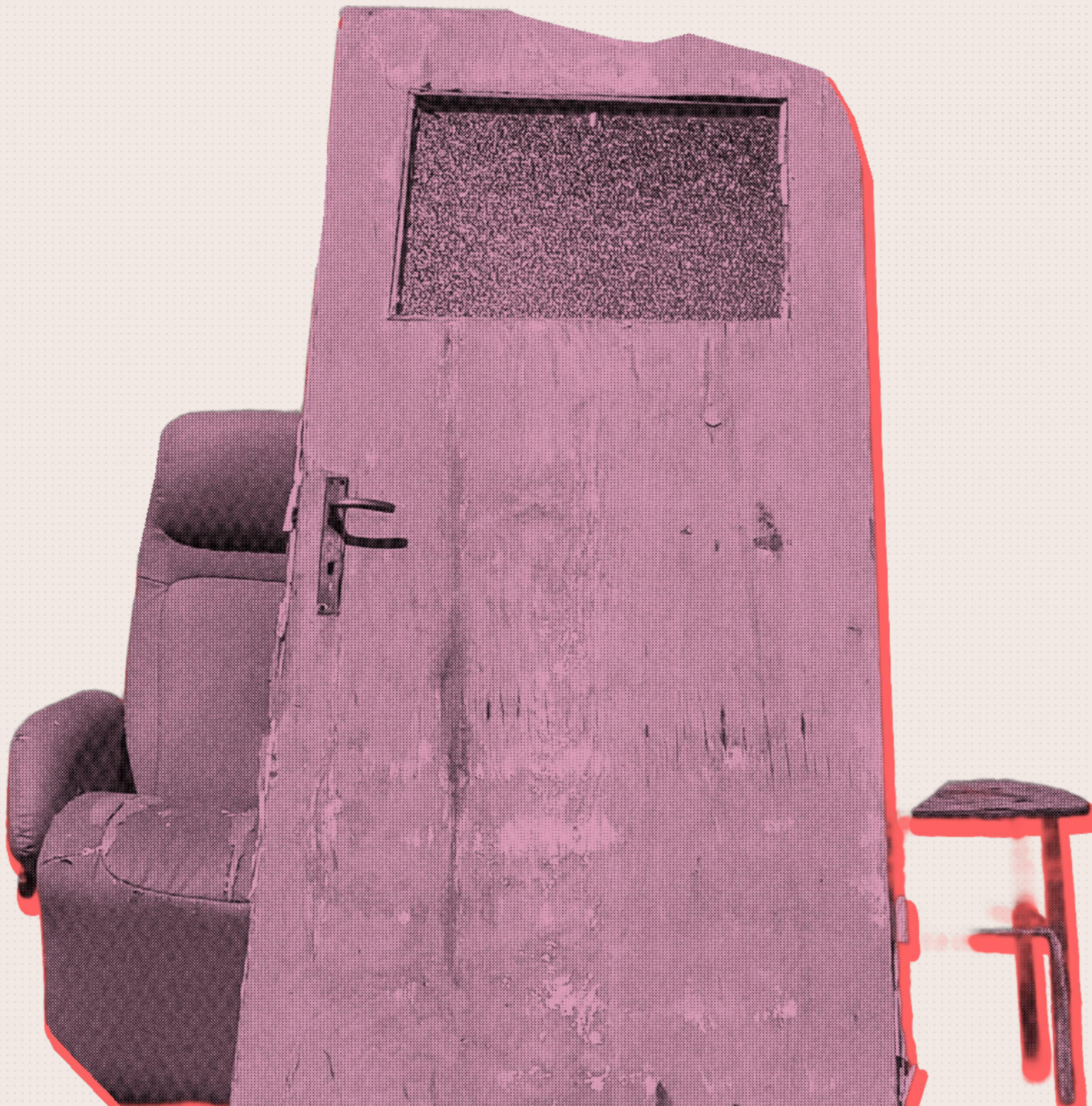
Obiekt

fot. Wiktor Dembs

fot. Rafał Rolka, Małgorzata Matkowska

Wielkie rzeczy w Gdyni

Drugie życie odpadów wielkogabarytowych

Publikacja powstała we współpracy z PPNT Gdynia | Centrum Designu

GDYNIA moje miasto

ppnt gdynia
pomorski park
naukowo-technologiczny

centrum designu

KOLAB Laboratorium Projektowania Społecznego

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

CIRCULAR ECONOMY
Creative Circular Cities

fot. Wiktor Dembs